

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

II. Conventus & Colloquia religionis ergo vbi & quando celebrata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

Antitrinitarios & id genus sectarios attinet, iis neque in civitatibus Imperialibus, neque in Germanorum Principum ditionibus ullus locus conceditur, sed vel in angulo aliquo Poloniae, Moraviae, Silesiae, aut Belgii latent, in quibus scilicet omnis generis sectae tolerantur, ut praecedenti libro ostendimus. Francofurtum tamen Calvinistis hospitium praebuit, quod eo ob celebrem mercatum, variae nationes confluere soleant, eoque etiam variae ibi sectae reperiuntur: imperium tamen penes Catholicos est & Lutheranos, quibus solis etiam in publicis sacra peragere licet, ceteri vero in privatis domibus & horreis religionis suae exercitium frequentant.

DE DIVERSIS AC QUAMPLURIMIS
haereticorum Synodis ac conventibus, ac
frustraneo eorundem exitu.

CAPUT DECIMUM.

ARGUMENTUM.

- I. Lutherani multorum librorum scriptores.
- II. Conventus & Colloquia religionis ergo, ubi & quando celebrata.
- III. Bucerus Zuinglianismi nuntium remittit.
- IV. Conventus Ratisbonensis.
- V. Colloquium Maudbrunnense, in quo Ubiquitas à Brentio defensa.
- VI. Colloquium Mompelgardense.

EX omnibus haereticis, qui à primis usque cunabulis, à Simone Mago primum inquisitis, Ecclesiam à qua desciverant, multiplici arte ac vi oppugnant, nullos unquam acris scribendi cancothes & insanabilis pruritus tenuit quam Lutheranos. Testatur hoc multitudo scriptorum non contra Catholicos tantum, sed Sacramentarios quoque, sobolem suam, editorum uti liquet ex Catalogis annuis ac semestribus Nundinarum Francofurtensium, in quibus libri in Classes Catholicæ, Lutheranæ & Calvinianorum discerni solent. Sed neque haereticis ulla plures synodos, Colloquia & Conventus habuit quam Lutheranæ; Catholicis interim miserorum hominum fortunam vera pietate commiserantibus, ut qui semel à regia via Ecclesiae digressi, aut velut caeci in tenebris palparent, aut vagabundi atque errantes, in se mutuo in-

curfarent, nec pacem inter se facere possent Dictatore omni destituti, vel tanquam milites sine Duce oves sine pastore sensibiles. Omnium vero istorum Conventuum exitus docuit, ut hominum ejusmodi congressibus controversiae finiantur, tantum abesse, ut etiam magis inde augeantur, suam opinionem singulis mordicus tuentibus, & gloriam magis quam veritatem quaerentibus. Et quidem operæ pretium non esset, ejusmodi malos infelicesque conventus recensere, quia tamen eorundem Acta peritura sunt, & ut aliorum insipienti sapientior fiat posteritas, praecipuos haereticorum conventus exponere non gravabor.

II. Intium horum conventuum infelicitum factum est An. 1517. Wittebergæ, Joanne Terzelio Ord. Prædic. celebri viro, 106. Theses opponente Theobaldo Lutheri, [a] quas oportuerat Romam ad censuram transmissas fuisse, ne, uti evenit, animi religiosorum inter se exacerbati, collisione grandis fulgura excitarent adeo magno animarum detrimento. Primus igitur ex principio infelici conventus celebratus est Augustæ in ipsius sub Maximiliano I. comitiis, ad quæ citatus Lutherus, ut cum Cardinali Cajetano controversia ab ipso mota componeretur, quo tempore ita Lutherus sese gessit ut ipse Maximilianus in ejus humeris insidentem Caco-dæmonem conspexerit [b] & ille Cardinalis postulata generalibus verbis errorem consentientibus usus, inspicie ullum de se agnoscere recusavit [c]. Secundus conventus fuit Lipsiensis Disputatio, inter Joannem Eckium & Lutherum, in qua etiam Lutherus ita pressus sit, ut confessus sit palam, Motum à se concitatum, nec propter Deum esse capsum nec propter Deum finiendum esse, nihil tamen emendationis, sed multum mendaciorum pro Luthero scribentium subsecutum fuit. [d] Tertius Wormatiæ An. 1521. Aprilis, ubi Lutherus ipse violam salvi sui conductus reus, nisi Sturmus caduceator Cæsaris proditor fuisset capi pertinax potuit, ita tamen pressus est, ut factus fuerit cordis sui arcanum, nempe se nec Conciliorum sententia stare, sed solis sacris Scripturis, nempe ex suo cerebro explicatis, quam hænam hodieque omnes ejus sequaces cantillant [e] uti ipse orsus est. Quartus Norimbergæ An. 1522. captus & seq. terminatus, ubi inter Im-

[a] Anatom. Eccl. Cathol. Tract. 2. [b] Vlenberg. Vit. Luth. cap. 3. & Anatomia cit. [c] Ibid. iid. [d] Anatomia ibid. Vlenberg. Vit. Lutheri cap. 4. [e] Anatom. ibid. & Vlenberg. Vit. Lutheri cap. 6. 7.

perii senatum absente Cæsare imprudenter in præjudicium proscriptionis Cæsariæ actum est per Lutheri subornatos [a] imprimis Osiandrum. *Quintus* Tiguri An. 1523. ad Novæ hæresis Zvinglianæ, exemplum Lutheri securæ exortum, ubi Magistratus civilis judicandi potestate in sacris assumpta, colloquium inutile effecit Catholicis. [b] juxta id Tertulliani de Resurr. carnis. *Heretici conscientia infirmitatis nunquam ordinare tractant.* *Sextus* iterum Norimbergæ An. 1524. ubi distractis consultantium animis absente Cæsare conclusum est ut Concilium generale postularetur indici, & spiram indictus conventus ad disquirendum quæ forent proponenda. Frustra jam enim olim fuerant definita per Concilia quæ Lutherus loco movebat. [c] *Septimus* Lucernæ in Helvetiis, A. eodem 1524. mense martio, ubi sanctissimo Consilio decretum est à pagis Catholicis, *Catholicam fidem, contra Zvinglium & quosvis Novatores esse firmiter retinendam.* quod illis saluti fuit & laudi æternæ accrescet, [d] *Septimus* æque salutaris Ratisbonæ, ubi Card. Campegius, Ferdinandus Rex, & Catholici convenientes, decreverunt standum esse proscriptione Cæsaris in Lutherum promulgata An. 1521. Wormatiæ, ereptæ sunt eo decreto hæresi plures ad Danubium provincie. *Octavus*, eod. A. Spiræ ab Imperii civitatibus celebratus circa Julium, ubi magistratui civili cujusque urbis censendi res religionis male concessa fuit [e] *Nonus* Duorum Hæresiarum Lutheri videlicet & Carlo. stadii Jenæ ad 22. Augusti ubi Lutherus aureo dato subarravit alterum ad scribendum adversus se, Sacramentaria ex hæresis penu. [f] *Decimus* An. 1525. Halæ Svecorū, ubi Ministri Lutherani Syngramma ediderunt, quo Oecolampadii & Zvinglii dogma damnarunt, Bucero & Brentio in medio se tenentibus, juxta id S. Vigalii Martyris l. 2. contra Eut. *Inconsona perfidorum sententia, nostra victoria eorum cassa certamina* [g] *Undecimus* Badenæ eod. A. ubi Zvingliani damnati, nisi idem sit hic conventus cum xv. *Duodecimus*, Francofordiæ, qui tamen potius fuit rebellio, cum Lutherani senatum aggressi exauctorant, & è suis 24. præficiunt, eisque 47. articulos credendos, & observandos, & alia iniquissimæ acta [h] Recte Augustinus his in clamat: Tract. 11. in Joan. *Talia facere volunt Catholicos affligendo, & saltem talia pati nolunt. Sempiternas mortes faciunt & temporales se perpeti conqueruntur.* *Tredecimus* eodem jure inferi potest, Aliquot Centenorum millium Rusticorum per Germaniam incen-

toze Luthero, & ejus sequacibus. nam & hi articulos ediderunt, scripturæ ex suo ingenio aptatos, quibus omnem magistratum pro suo libitu reformare intendebant, ignibus & tormentis ac gladio, quibus grassabantur absumpti [i] *Decimus quartus* Comitibus Spiræ An. 1526. ubi V. D. M. I. Æ. symbolum, verbum Domini manet in æternum exortum est, postularuntque Templum in ea urbe, uti Gaius ab Arcadio constantinopoli, sed repulsi, in hospitio inter musicam culinarem & canum dignum suæ religionis præsterunt sibi exercitium, juxta id Tertulliani lib. de præscript. construunt sibi synagogas sine Deo, orbis fide, extorres, [k] *Decimus quintus* Badenæ in Helvetiis An. 1526. Disputatio inter Catholicos & Zvinglianos, ubi Zvinglio non audente comparere vis tota in Oecolampadii versa, conclusum in Catholica fide majorum tutius peristi, quam transiri in novam religionem, tam ægre defensam [l] *Decimus sextus* Bernæ Helvetiorum, An. 1527. indictus, sequente finendus, inter Sacramentarios & Catholicos, sed quoniam Magistratus Civilis iniquas Catholicis posuerat leges, Catholici comparere recusarunt, & Zvinglianizantes Victoriam interpretati, quæ voluerunt, decreverunt, [m] *Decimus septimus* in Saxonia, ubi ad arbitrium Electoris Saxonie & quos adhibere voluit facta est Ordinatio seu Visitatio Ecclesiarum Saxonicarum Luthero Germanice, Melanchthone Latine scripturicibus, & sibi mutuo contradicentibus [n] more hæreticis usitato, comodo nobis, nam inconstantia hæreticorum fidem nostram confirmat, dum illi instar Chamaleonum mutantur, qui florum colore vestiuntur, ut ait Theodor. ep. 140. ad Asparem Cos. *Decimus octavus* Anno 1529. Spiræ Comitibus ibi contra sana & temperata Decreta, Saxo & Landgravius appellando & Protestando, *Protestantium* nomini initium fecerunt, [o] secuti in hoc Donatistas, apud Aug. ep. 48. & lib. 3. contra Crescon. cap. 46. & *Decimus nonus* Disputatio Flensburgi in Dania præsen-

[a] *Anatom. l. c. Vlenb. vite Luth. cap. 10. num. 4. & 5. & vite Osiandri cap. 1.* [b] *Anatom. [c] Vlenb. Vit. Luth. cap. 12. num. 1.* [d] *Anatomia Eccl. Cathol. pag. 91. & Vlenb. [e] Vlenberg. Vite Luth. cap. 12. n. 2.* [f] *Vlenberg. fusc. Vit. Luth. cap. 13.* [g] *Anatomia & Vlenberg. c. 18.* [h] *Anatomia. 1. c. [i] Vlenberg. & alii plurimi A. R. ipseque Lutherus. [k] Anatomia fol. 92. Vlenberg. Vit. Luth. c. 18. [l] Anatomia. [m] Anatomia [n] Anatomia. [o] Vlenberg. cap. 2. & Vita Luth. c. 1. Anatomia p. 94.*

præsente Regis Friderici filio Christiano III. Cum reliquis regni proceribus multis, inter Lutheranos & Hofmannum Zvinglianum negantem præsentiam Christi in Eucharistia, qui obrutus à multis exulare coactus est, [a] juxta id Tertull. sive Novat. de Trinit. dum nostra profitentur dogmata, veritas etiam ab inimicis probatur. *Vicesimus* Marpurgi in Hassia, inter Lutheranos & Zvinglianos, & medios utrorumque seu Bucerianos, ubi omni virtute humana tentata est concordia duarum hæresum, eodem principio, Sacra scriptura se defendentium, & sine capite seu iudice effectum est concordia nihil, simulationis aliquid, nam, ne vulgo irriderentur, aliquid in quo conveniebant jam antea consentienter definiunt; ob quod conveniant, nempe Sacram cœnam infectam reliquerunt. digressi vero quod occulte egerant manifestarunt. Sacramentarii dicendo se trecenta argumenta attulisse; quæ Lutherani non solvissent: Lutherani duce Melanchtone ad Catholicorum armaturam nempe SS. PP. unanimem consensum in interpretandis verbis *Hoc est corpus meum* confugerunt compulsi. [b] quasi SS. PP. valeant contra Sacramentarios vincere; quos nolunt contra se adduci victores: æque ac Sacramentarii. *O, miseri, qui omnes contra Ecclesiam veniunt, sed dii vincunt se invicem, nihil tamen sibi vincunt*, ut ait Hilar. 7. de Trinit. In hoc dissidio Lutheranorum-Zvinglianorum Landgravius, oleum pro aqua affudisse se sentit, utpote quod ex eo tempore irreconciliabile evasit. *Vicesimus primus* Conventus Norimbergæ, habitus à Protestantibus, qui tacti conscientia, quod incunte anno Spiræ turpiter contra jus omne protestando Protestantes facti essent, autumnò facere voluerunt factum suum, & de modo excusandi apud Cæsarem in Concilium venerunt, concluderuntque per legatos Cæsarem in Italia Placentiæ commorantem esse placandum, & decipiendum, ut desisteret in partes hæreticorum, quem in finem ei per unum Legatorum Michælem Cadenum libellum insigniter adornatum, breviter omnia Lutheranæ religionis capita continentem, offerri iusserunt; authore Landgravio sed gratiæ loco Cadenus carcerem, reportaturus erat, nisi per Venetias effugisset. [c] *Vicesimus secundus* Conventus Suabaci inter eosdem habitus circa cœnæ articulum, sed & ibi magis aucta est eorum discordia, [d] apparuitque iterum verum esse dictum S. Hilarii 7. de Trinit. *Victoria eorum triumphus est Ecclesia ex omnibus, dum in eo hæresis contra alium pugnat, quod in hæresi*

altera Ecclesia fides damnat. Vicesimus secundus, iterum Smalcaldiæ An. eodem 1529. sub finem Novemb. non jam inter Lutheranos & Zvinglianos desperatam ob concordiam, sed inter meros Lutheranos, ubi intellecta ex Cadeno ira Cæsaris sese fœdere conjungere intenderunt & initium fœderis Smalcaldici fecerunt [e] *Vicesimus tertius*, Norimbergæ An. 1530. Januario, eorundem Protestantium de promovendo fœdere Smalcaldico adversus Cæsarem munimenta quærendo [f] *Vicesimus quartus* Augustæ Vindelicorum, in comitiis generalibus Imperii, ubi primum Fides Augustanæ Confessionis nata est, cum jam Ecclesia Christi 1500. annis in orbe à fine ad fines terræ fuisset dominata, sed quæ fides? Discordium inter se Authorum, nam cum Confessionis illius articulus XII. expendere in quo satisfactio negatur esse pars penitentia, & Collatione tertia Cochleus ex Lutero ipso ostenderet, satisfactionem debere admitti, ibi Sneppius & Brentius signiferi à Lutero apostatarunt recusantes ejus scripta defendere, quibus & ipse Melanchton, faber Confessionis ipsiusmet, accessit, ipsam damnans Confessionem in crastino, quam scripserat in pridiano. Sed & ibi Catholici detriumpharunt Miseros Confessionistas, cum dictio *Sola* Confessione eorum debuit ipsis fatentibus expungi [g] sed & ibi iterum Sacramentariorum Confessio oblata ab utrisque Catholicis & Protestantibus est damnata [h] circa Augustum. Hoc ulcus jam olim in hæreticis tetigit Athanasius or. 1. contra Arianos dicens: *admirabile est omnes quotquot sunt hæreses in fingendo diversa, pugnantia adferre, nec alibi nisi in falsitate sibi invicem consentire, & copulari, nec illud mirum, cum unum habeant authorem, qui ipsis ubilibet mendacia spargit.* *Vicesimus quintus*, Smalcaldiæ Tertius conventus An. 1530. 22. Dec. indictus à Saxone Joanne Electore, ut jam non rationibus vel scripturis, sed armis fidem suam defenderent; quod decretum Lutherus animosè suo calculo, veluti pontifex quidam confirmavit, dictabat tunc Catholicis S. Hilari. hoc ex ad Constantinum Aug. contra Arianos scripto verbum:

Si autem

[a] Cyprus in *Historia Ecclesiastica. Sessovic. lib. 3. cap. 5. pag. 420.* [b] *Anatomia. Vlenberg Vit. Luth. cap. 20. num. 2.* [c] *Vlenberg Vit. Luth. cap. 20. nu. 5.* [d] *Anatomia pag. 95.* [e] *Vlenberg. Vit. Luth. cap. 20. ad finem Anatomia pag. 95.* [f] *Vlenberg. ibid.* [g] *Vlenberg. Vit. Luth. cap. 21. & 22. fise breviter Anatomia Ecclesiæ Cathol. pag. 96.* [h] *Ibid. & Vlenberg. c. 23. n. 1.*

Si autem rapacia luporum oves peragunt, lupi esse per opus suum intelligantur. Tanta sunt lacerare, mordere, proferendere, &c. *Vicesimus sextus* celebratus A. eodem exeunte Coloniae, ubi praeter Ferdinandi I. in Rom. Regem 5. Jan. Anni 1531. electionem, protestante contra eam Saxone per filium suum Joan. Fridericum [a] *Vicesimus septimus Conventus*. Smalcaldiae IV. An. 1531. sub finem mensis martii à Protestantibus indictus, ubi existentes multos, etiam extra imperium, ut Daniae & Angliae Regem ad suum fœdus pelleverunt, [b] *Conventus Vicesimus octavus* eodem Anno mense Junio à Protestantibus est celebratus Francofurti, ad corroborandum fœdus suum, ubi Sacramentarios visum est fœderi esse adscribendos; sed id ne fieret Saxo literis [c] datis ad congregatos ex Lutheri voluntate impedivit. *Vicesimus nonus* ibid. Francofurti eod. An. ad 20. Augusti, in quo Albertus Moguntinus & Ludovicus Palatinus Electores inter Protestantes & Catholicos pacem politicam sancire aggressi sunt, quæ actio in seq. Annum 1532. producta fuit, & demum pax ejusmodi 23. Julii conclusa est. [d]

III. *Tricesimus Conventus* Ratisbonae initio anni 1532. habitus ob Turcas ingruentes, & dissidia Religionis componenda, in quibus Pax cum Protestantibus cæpta, amplius Moguntino & Palatino commendata est. [e] *Tricesimus primus* Spiræ futurus fuit, at quia Saxo istuc invitatus voluit saluum conductum non solum suis concionatoribus aliis, sed & Luthero, pridem proscripto ad docendum ibidem concedi, negato quod tantopere Majestati Cæsaris adversabatur, infectus ille conatus transiit, Interea Schveinfurti Protestantes convenerunt, ubi de concordia religionis & civili pace tractatum fuit, ibi extorsere demum *Concilium convocandum, & libertatem Conscientiarum*, ut vocant, ab Imp. coacto ob imminetia pericula à Turcis, [f] Volebant autem Concilium fieri non eo quo hæctenus more, sed suo ex dictamine, nempe *Liberum*, quod neminem obligaret, ad recipiendum decreta, & in quo nemo præ alio plus haberet potestatis, sed omnes æquarentur, deinde Nationale, in quo omnes è Germania qui vellent comparerent & sederent, exclusis aliis nationibus, ut docuit eventus, & Protestantes ipsi declararunt, An. 1533. cum Smalcaldiae quintò conventum celebra- runt, qui fuit *Tricesimus primus*, ubi scrutati sunt, quid Legato Pontif. ad Saxonem missio respond. in causa celebradi Concilii [g] impleverunt enim quæ- relam veterem S. Hilarii ac Tertulliani in lib. de

præscript. Vbi impietatis occasio, novitas admittitur, ubi autem religionis maxima & sola cautela est, (per conciliorum celebrationem) excluditur per iniquas condiciones ad solam scripturam provocando, ut hæc via firmos fatigent, infirmos capiant, medios cum scrupulo dimittant, ibidem Gallia Rex prensavit Protestantium amicitiam mense Decembri [h] *Tricesimus secundus* celebratus est in Hassia apud Landgravium intentissime cupientem è Lutherana & Calviniana unam conflare religionem cõcordem, & eam ob causam anno 1534. istuc Melancton evocatus advenit, qui perscripsit modos concordia, qui illico Constantiam missi sunt, ad Helvetios ubi eadem de causa adhuc celebrabatur *Conventus Tricesimus tertius* Bucero tentante concordiam inter eosdem conflare, sed dicit propheta, non est pax impiis, itaque laboratum est iterum irrito conatu, aliis recipientibus consilium Buceri, aliis aspernantibus inter quos Tigurini & Bernates, veruntamen ubi ab Hassio literæ venerunt Bucero evocantes, is eodem accurrit ocyssime, quasi prædajam capta, divisurus spolia pervenit; in Hassiam Ann. 1535. initio, ubi explorata diligenter mente & sensu Buceri ac Zvinglianorum, quod Melanctoni Lutherus mandarar, tamè verbis aliud sonantibus, aliud secreto significantibus Melancton & Lutherus decepti sunt, ita ut opinarentur, Zvinglianos in articulo de cœna fore Lutheranos, & ideo Novus Pontifex assumpta ex semetipso potestate synodum indixit celebrandam Isenaci in Thuringia A. sequente 1536. ad 14. Maii, ut dicam infra [i] Interea *Tricesimo quarto conventus alius* celebratus fuit 21. Kal. Jul. An. 1534. Cadami in Bohemia pro pace quæ ibidem coaluit, [k] & *Tricesimus quintus*, Francofurti An. 1535. cum Henrici Regis Angliæ legatis, qui Protestantibus nuntiarunt, quomodo Rex eiecit Pontificis præsulibus, impense faveat Protestantibus, quodque Christi doctrinam, uti ipse, promoveant: quibus Protestantes vicissim suam operam obtulerunt, & in seq. Annum ad Aprilem de Legatis in Angliam destinandis, synodum indixerunt [l] Vide quomodo

[a] Vlenberg, cap. 24. Vit. Luth. [b] Vlenb. in Luth. c. 24. n. 1. Anatomia pag. 97. [c] Vlenb. ibid. & Anatomia. ibid. [d] Vlenberg, in Luth. cap. 24. num. 1. Errat Anatomia, alio sine opinata factum. [e] Bzovius in Anpal. [f] Anatomia, & Vlenberg. c. 24. [g] Anatomia, Vlenberg. Vit. Melanct. c. 10. n. 2. [h] Vlenberg, in Melanct. c. 11. Anatomia pag. 98. [i] Bzovii Annales. [k] Anatomia, & Vlenberg, in Melanct. c. 11.